

Naši absolventi

Fakulta ekológie a environmentalistiky

„Som neskutočne vďačná za to, že sa môžem prechádzať po tých najkrajších častiach našej prírody“

Ing. Mária Apfelová
absolventka Fakulty ekológie a environmentalistiky 2001

Kde a na akej pozícii práve pracuješ?

Pracujem na pozícii zoológa v Národnom parku Veľká Fatra. Moje prvé zamestnanie po skončení štúdia bolo na Ministerstve životného prostredia SR.

Čo máš v náplni práce?

Fúúú, tak toto je trochu ťažko definovať, ale pokúsim sa to opísať. Jednoducho povedané: moja práca je veľmi všestranná a zahŕňa všetko, čo sa dotýka chránených druhov živočíchov a ich biotopov v celej územnej pôsobnosti Správy NP Veľká Fatra, čiže nie len v samotnom NP a v jeho ochrannom pásme, ale všade od Martina po Banskú Bystricu, od Ružomberka po Martinské hole a Flochovú v Kremnických vrchoch. Mojou prácou je napríklad zabezpečiť, aby chránené druhy v NP mali vhodný priestor a podmienky pre svoj život a existenciu, taktiež pravidelné zisťovanie, v akom stave sa populácie týchto druhov nachádzajú. To zahŕňa poznanie týchto druhov, ich nárokov na prostredie, množstvo rokovaní so správcami či vlastníckmi územia o manažmente územia, navrhovaných opatreniach na ochranu druhov, využívaní územia tak, aby sa neohrozili cieľové druhy, spoluprácu pri výskumoch a prieskumoch územia s vlastníckmi, vedeckými inštitúciami, mimovládnyimi organizáciami, atď.

Párik ropuchy bradavičnatej

Mladá myšiarka ušatá zo sídliska
v Martine, ktorú sa nám
nepodarilo umiestniť
k rodičovskému páru a vyrástla
v našej opatere do vyletenia

Každoročne v jarných mesiacoch zabezpečujem trasfery – prenos obojživelníkov v miestach, kde musia prekonávať frekventované cesty na trase k miestam rozmnožovania. Rovnako sa starám spolu s kolegami o manažment mokradí, ktoré sú významné pre ich život. Na prelome jari a leta zas prijímame do Chovnej stanice zranené živočíchy, prípadne mláďatá vypadnuté z hniezd nájdené na nebezpečných miestach.

Moja práca presahuje hranice NP, pretože chránené živočíchy žijú s nami v dedinách a mestách, kde treba riešiť napríklad ochranu netopierov, dažďovníkov, lastovičiek a belorítok na panelových domoch pri zatepľovaní a špárovaní, výskyt živočíchov v miestach, ktoré sú ohrozené ľudskými aktivitami. Vo voľnej krajine mimo veľkoplošných chránených území žije taktiež množstvo živočíchov, ktoré sú chránené zákonom, alebo ktorých životný priestor je chránený našou, či medzinárodnou legislatívou (napr. Ramsarská dohoda na ochranu mokradí a mnohé iné). Veľa pracovného času zaberie tiež príprava dokumentov a dokumentácie ochrany prírody, ako sú programy starostlivosti o osobitne chránené druhy či územia, projekty ochrany maloplošných chránených území, príprava či aktualizácia a pripomienkovanie Územných systémov ekologickej stability, v posledných rokoch aj príprava a realizácia projektov EÚ, ktorými sa zabezpečovali mnohé činnosti ŠOP SR – pravidelné monitoringy, prieskumy územia, ochrana druhov a biotopov, atď. Veľa dokumentácie sa vedie a spracováva aj v súvislosti s národnou sieťou chránených území (národný park, maloplošné chránené územia), ako aj sústavy NATURA 2000 (chránené vtáčie územia, územia európskeho významu). V letných mesiacoch realizujeme pravidelné sčítanie netopierov vo vybraných podkroviach kostolov a iných veľkých stavieb. Na fotke. V prípade potreby sa následne v jeseni po rozletení materskej kolónie realizuje čistenie podkrovia od guána – netopierieho trusu.

Počas rokov 2013 – 2015 sme v spolupráci s Technickou univerzitou vo Zvolene, ZOO Bojnice a SWS pracovali na monitoringu rysov v NP Veľká Fatra, čo vyústilo do LIFE projektu – jeho cieľom je vytvorenie novej populácie rysa v Nemecku

Netopier ostrouchý – kostol v Sklenom

Ako vyzerá Tvoj pracovný deň?

V pondelok nás pravidelne čaká porada, kde sa navrhne rámcový program na zvyšok týždňa – prieskumy, jednania, kancelárske práce, obhliadky v teréne, písanie stanovísk, programov a dokumentov ochrany prírody a podobne. Do toho každý deň príde množstvo telefonátov a nájdení zranených živočíchov, ktoré treba vyzdvihnúť či odchytiť, ošetriť a postarať sa o ne v našej Chovnej stanici do doby, kedy budú schopné samostatného života. Taktiež operatívne treba riešiť škody spôsobené chránenými živočíchmi – medveď, vlk, rys, v pravidelných intervaloch tiež na rybochovných zariadeniach škody spôsobené vydrou, kormoránom a inými predátormi. Každú ohlásenú škodu treba promptne komisionálne prešetriť, zabezpečiť dôkazy o pôvodcovi škody (zistenie pobytových znakov, na základe ktorých sa dá alebo nedá jednoznačne určiť, kto škodu spôsobil, fotodokumentácia, písomné vyjadrenie sa k vzniku škody), na základe čoho sa majiteľovi škoda preplatí alebo nepreplatí. Veľa pracovného času zaberú obhliadky miest, kde sú plánované výstavby, zmeny využívania pozemkov, zásahy do krajiny, ku ktorým sa na podnety štátnej správy môžeme ako odborná organizácia vyjadriť. Častokrát ide pri tom o veľké investičné zámery s výrazným vplyvom na živočích, ktoré je nutné posudzovať z dlhodobého hľadiska a mnohých aspektov. Ako príklad možno uviesť aktuálne posudzovanie variantov trasy diaľnice D1 v úseku Dubná skala – Turany – Hubová – Ivachnová, kde časť úseku je od roku 2015 v predčasnom užívaní a stále je nutné

„vychytávať“ nedostatky, ktoré závažne ovplyvňujú napríklad migráciu vtákov, obojživelníkov ale aj cicavcov a ďalšie úseky sú ešte v procese posudzovania a výberu najvhodnejšieho variantu, ktorý trvá už niekoľko rokov. Okrem prieskumov územia a zistenia výskytu živočíchov či ich migračných trás to znamená množstvo rokovaní s Národnou diaľničnou spoločnosťou, Váhostavom, Dopravoprojektom a inými organizáciami, interných pracovných stretnutí a hodiny a hodiny štúdia podkladov, technických výkresov, správ, dokumentácie a iných materiálov.

Terénna práca v NP Veľká Fatra – zimné mesiace i skorá raj vytvárajú výborné podmienky na stopovanie a monitorovanie mnohých druhov cicavcov i vtákov

Práve pre adekvátne a odborné posúdenie jednotlivých zámerov je nutné dôverné poznanie výskytu živočíchov v jednotlivých častiach územia a tak práca zoológa začína pri jeho rannom prebudení a končí často až pri zaspávaní ☺. Každý presun autom či pešo, bicyklom alebo vlakom je zdrojom informácií o výskyte vtákov, cicavcov, plazov, obojživelníkov, kolíznych úsekoch s dopravou, či o nových vhodných biotopoch a môže pomôcť niekedy v budúcnosti pri práci. S tým súvisí aj vedenie databáz o výskyte druhov, pretože ruku na srdce: premazávanie informácií v našich mozgových priestoroch funguje a informácie získané v teréne môžu pomôcť aj ďalším mojim kolegom či spolupracovníkom. Plnenie databáz je však poväčšine brané ako nutné zlo a človek sa k nemu dostáva po nociach alebo pri extrémne zlom počasi ☺. Ani príchodom domov sa práca nekončí, po večeroch a nociach doháňam počítačovou prácu na rôznych dokumentoch, či plnenie databáz, štúdium odbornej literatúry či podkladov k práci, častokrát si musím priniesť i „pacientov“ z Chovnej stanice, ktorí si vyžadujú časté kŕmenie či podávanie liekov. Našťastie mám skvelú rodinu, ktorá mi tieto aktivity toleruje

a dokonca, pokiaľ to je možné, i pomáha. V týchto dňoch je hlavnou atrakciou u nás skupinka 3 raniakov hrdzavých nájdených na sídliskách, ktorí sa tu zotavujú a priberajú a doma je bitka o to, kto ich bude večer kŕmiť.

Sokol myšiari je najčastejším „pacientom“ v chovnej stanici pri Správe NP Veľká Fatra

V rokoch 2008 a 2009 som spolupracovala s Tomášom Hulíkom a Milošom Majdom na projekte Návrat rysov (rovnomený je aj ich film <http://www.navratrysov.sk>). Čas strávený s rysmi súrodencami Murom a Lízou bol neskutočne krásny, mnohé o rysoch som sa naučila práve od nich dvoch. Vedeli ste, že rys miluje vodu ☺?

Čo Ťa na Tvojej práci baví a prečo?

Na mojej práci ma baví takmer všetko. Najmä že sa mám stále čo nové učiť, spoznávať, že stále existuje niečo, čo ma ešte dokáže v prírode prekvapiť, že sa stále mení, no najmä, že je možné aktívne prispieť k tomu, aby aj v budúcnosti v noci lietali netopiere a lovili množstvo hmyzu, vyliahnutého v čistej vode, aby prechádzky v lese mali stále príchutť tajomna a dobrodružstva z možného stretnutia medveďa, vlka či nádherného rysa, aby aj vaše deti mohli na jar v každej lesnej mláke či mláke na poli a lúke pozorovať žaby, mloky a ich žubrienky, aby nás ráno prebúdzať spev vtákov hniezdiacich na stromoch nielen v lese. Baví ma tiež spoznávať množstvo ľudí z rôznych oblastí a profesií, ktorým nie je jedno, akým spôsobom sa veci robia, ktorí si vedia i napriek práci v „inom tábore“ a rezorte uvedomiť, že nie je jedno, či diaľnica pôjde krížom cez najcennejšie územia a navždy tak rozdelí veľké pohoria, z ktorých sa už nestretnú rysy, vlci, vydry a iné cicavce za účelom výmeny génov, alebo či sa dá postaviť nad, prípadne pod zemou a nechá tak priestor pre život. Baví ma vidieť záujem detí o zvieratká, ich potreby a nároky na prostredie, ktoré obývame spoločne, pretože možno o niekoľko rokov práve oni budú rozhodovať o tom, či im ten priestor ponecháme aj naďalej, alebo práve oni zavolajú pomoc k zranenému orlovi, labuti, či netopierovi. No v prvom rade, baví ma a som neskutočne vďačná za to, že sa môžem prechádzať po tých najkrajších častiach našej prírody, úplne potichu a každý rok vidieť hlucháňa, hoľniaka, sovy, stopy po veľkých šelmách, malých

šelmách, zimujúce netopiere v podzemí, či ich letné kolónie v podkroviach, pretože práve kontakt so zvieratami, pozorovanie ich života vo voľnej prírode bolo to, čo som vždy chcela robiť.

Prípad z NPR Padvá, kde český turista pohybujúci sa mimo vyznačených chodníkov našiel uhynutého medveďa

Zimné mesiace so snehom ponúkajú možnosti na stopovanie veľkých šeliem. Stávajú sa aj prípady nálezu uhynutých jedincov – v NPR Padvá český turista pohybujúci sa mimo vyznačených chodníkov našiel uhynutého medveďa. Napriek riziku sankcie svoj nález ohlásil, medveď sa nám podarilo nájsť a v spolupráci s kriminálkou a zástupcom Lesov SR sme na mieste hľadali príčinu jeho smrti. Medveď mal viac ako 300 kg, detektor nepreukázal prítomnosť streľiva a po pitve na mieste nálezu sme odhalili aj príčinu prirodzenej smrti. Ide jedného z najväčších medveďov na Slovensku, trofej si ponechali Lesy SR, ZA.

Čo si zo štúdia na FEE využil/a?

Mám pocit, že zo štúdia som využila takmer všetko. Okrem skúšky z T602 ☺ (štúdium som ukončila v r. 2001, takže toto je už história). Je to skutočne tak. Hydrológia sa zišla a stále z nej čerpám pri jednaniach s vodohospodármi, pri ochrane mokradí a tokov, pedológia a geomorfológia pri odhadovaní spoločenských na nich rastúcich, ako aj pri posudzovaní stability územia pri stavbách a zásahoch do terénu, zoológia a botanika je čistý základ pre túto prácu a nadstavbové ekologické predmety sú základom pre vnímanie vzťahov v krajine a dôsledkov zásahov do nich. Okrem samotných vedomostí si však treba stále pestovať aj zvedavosť, predstavivosť a hlad po ďalších vedomostiach, schopnosť hľadať ich, pozeráť sa na veci zo všetkých strán a uhlov, lebo len s tým, čo dostane človek v škole si nevystačí. Aj to, že na vysokej škole nedostanete všetko rovno pod nos, ale musíte vynaložiť isté úsilie na získanie informácií je pre budúcnosť dobré. Dnes je už veľa vecí na webe a dá sa „vygúgliť“, čo je obrovská výhoda, no stále nie všetko je na webe a priamy kontakt s inými ľuďmi, ich skúsenosťami a pohľadom na vec je nenahraditeľný. Som naozaj vďačná, že som sa skontaktovala ešte počas štúdia s Botanickou záhradou UK v Blatnici a skvelými ľuďmi tu pracujúcimi, s Michalom Ambrosom z CHKO Ponitrie, že som musela v rámci praxe obehať

úradu a spoznať aj ich prácu. Vďaka širokému rozhľadu zo štúdia som zvládla prácu na Odbore pre styk s verejnosťou na MŽP SR, odkiaľ som sa nakoniec dostala aj k mojej vysnívanej práci.

Práca s fotopascami znamená nový level v našej práci a prináša množstvo informácií, ktoré sa iným spôsobom získať nedajú

A čo študentský život? Ako spomínaš?

Na škole sme spolu so Zuzkou Hájkovou, Igorom Gallayom, Braňom Olahom, Kvetkou Kickovou, Raštom Galisom, Dianou, Aničkou a ďalšími založili Ekologické divadlo, ktoré malo celkom úspech 😊.

Mala som tiež šťastie, že ma do partie zobral prof. Alexander Dudich (učil na fakulte zoológiu), Andrej Štollman a Michal Ambros. S nimi som

precestovala kus Slovenska za teriológiou, zasvätili ma do mnohých svojich aktivít a zážitkov z práce. S partiou priateľov z vysokej školy sme zas cez prázdniny precestovali kúty, ktoré sa nám páčili a neušiel mi žiadny prírodopisný film či dokument, ktorých vtedy nebolo toľko čo

dnes a z ktorých sa dá tiež veľa načerpať. No najmä, každú voľnú chvíľu, ktorú som si našla som sa snažila tráviť v prírode, kde sa dá naučiť toho asi najviac.

Kontakt s médiami nie je moja obľúbená činnosť, ale na spropagovanie našich aktivít, upozornenie na problémy, ich príčiny, či spôsoby riešenia je to účinný spôsob komunikácie so širokou verejnosťou.

Vo Veľkej Fatre sčítavali netopiere (0:23:24): <https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/9936/60933>

Odchytený medveď dostal druhú šancu (0:30:34): <https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/9936/10421>

Vo Veľkej Fatre sa darí rysom (v reportáži hovorí aj ďalší absolvent FEE Ing. Juraj Žiak (0:33:24): <https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/9936/60329>

Ďalšie reportáže na Markíze, na TA3, tiež Slovenský rozhlas vždy k aktuálnym témam či problémom v území Správy NP Veľká Fatra.